

INFORMACJA W SPRAWIE DZIAŁAŃ W ZAKRESIE SPRZEDAŻY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH, PODEJMOWANYCH PRZEZ URZĄD MIASTA KRAKOWA ORAZ INNE JEDNOSTKI W LATACH 2014 - 2015

Wspólne działania Urzędu Miasta Krakowa, Policji i Straży Miejskiej doprowadziły do wzmożonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (przede wszystkim całodobowych sklepów monopolowych), na działalność których wpływały skargi i interwencje mieszkańców. W 2014 r. został stworzony, we współpracy z Policją i Strażą Miejską, wykaz placówek handlowych, w szczególności całodobowych sklepów monopolowych, na których działalność wpływają skargi i interwencje lub w stosunku do których były prowadzone postępowania o cofnięcie zezwoleń. W stosunku do lokalizacji z listy Policja i Straż Miejska prowadzą wzmożone działania kontrolne. Wykaz ten jest systematycznie aktualizowany.

Funkcjonariusze Policji i Straży Miejskiej, a także pracownicy Urzędu Miasta Krakowa, kontrolując sklepy prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych, ujawniają naruszenia prawa w tym zakresie, co stanowi następnie podstawę do prowadzenia postępowań o cofnięcie wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Skalę tych działań obrazują poniższe liczby.

Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Krakowie przeprowadzili w 2015 roku 963 kontrole sklepów monopolowych (w 2014 roku 549 takich kontroli). W 2015 r. między innymi ujawniono 424 wykroczenia (w 2014 – 88) oraz nałożono 135 mandatów karnych (w 2014 – 60). Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych w zakresie ujawnionych nieprawidłowości przy sprzedaży napojów alkoholowych wyniosła w 2015 r. 39 (21 przypadków dot. sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, 12 – bez wymaganego zezwolenia, 6 – osobom nieletnim). Szczegóły przedstawia poniższa tabela:

ZAGADNIENIE	2014	2015	Tendencja
Liczba przeprowadzonych kontroli sklepów monopolowych (w tym placówki objęte wykazem)	549	963	414
Przeprowadzono interwencji	93	156	63
Wylegitymowano osób	342	210	-132
Ujawniono wykroczeń	88	424	336
Nałożono mandatów karnych	60	135	75
Kwota mandatów - ogółem	5500	14650	9150
Liczba zastosowanych pouczeń	25	229	204
Notatki inicjujące wniosek do sądu rejonowego	3	60	57
Liczba skierowanych informacji do Urzędu Miasta Krakowa	20	20	0
Liczba prowadzonych postępowań przygotowawczych w zakresie ujawnionych nieprawidłowości przy sprzedaży napojów alkoholowych	50	39	11
w tym:			
Sprzedaż alkoholu nieletniemu	10	6	-4
Sprzedaż alkoholu osobie nietrzeźwej	25	21	-4
Sprzedaż alkoholu bez wymaganego zezwolenia	15	12	-3

Funkcjonariusze Straży Miejskiej Miasta Krakowa przeprowadzili w 2015 r. 5266 kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych (w 2014 – 3390). W 2015 r. ujawniono łącznie 1625 wykroczeń i 17 przestępstw (w 2014 r. – odpowiednio 658 i 22). Szczegóły przedstawia poniższa tabela:

Rok	Liczba sklepów objętych kontrolą	Liczba kontroli	Liczba zgłoszeń	Śr. zgłoszenia na 1 pkt	Liczba kontroli na 1 zgłoszenie	Łącznie wykroczeń	Ujawnione przestępstwa
2014	57	3390	286	5	11,8	658	22
2015	86	5266	399	4,6	13,2	1625	17
SUMA	143	8656	685	4,8	12,5	2283	39

W roku 2014 pracownicy Wydziału Spraw Administracyjnych przeprowadzili 574 wizje lokalne punktów sprzedaży napojów alkoholowych (przed wydaniem zezwolenia) oraz 83 kontrole punktów sprzedaży (część wspólnie z Policją lub Strażą Miejską).

Z kolei w roku 2015 pracownicy Wydziału Spraw Administracyjnych przeprowadzili 585 wizji lokalnych punktów sprzedaży napojów alkoholowych (przed wydaniem zezwolenia) oraz 81 kontroli punktów sprzedaży (część wspólnie z Policją lub Strażą Miejską).

Między innymi na podstawie informacji otrzymanych z Policji i Straży Miejskiej, w Urzędzie Miasta Krakowa prowadzono postępowania w sprawie cofnięcia zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2014 wszczęto łącznie 97 postępowań o cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydano 54 decyzje orzekające o cofnięciu zezwolenia. Dodatkowo, w 2014 r. wydano 37 decyzji orzekających o odmowie wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W roku 2015 wszczęto łącznie 81 postępowań o cofnięcie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydano 74 decyzje orzekające o cofnięciu zezwolenia. Ponadto, w 2015 r. wydano 26 decyzji orzekających o odmowie wydania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Powyższe liczby sytuują Kraków w czołówce miast w Polsce, w zakresie liczby cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

W roku 2015 przeprowadzono szkolenia dla przedsiębiorców i sprzedawców napojów alkoholowych. Zakres szkolenia obejmował prawne i psychologiczne aspekty prowadzenia sprzedaży alkoholu zgodnie z obowiązującymi przepisami, w szczególności w zakresie zakazów sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym. Organizatorem szkoleń było Miejskie Centrum Profilaktyki Uzależnień w Krakowie przy ul. Rozrywka 1, we współpracy z Wydziałem Spraw Administracyjnych oraz Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Krakowie. Środki na przeprowadzenie szkoleń zostały zarezerwowane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2015. Szkolenia były bezpłatne, skierowane do chętnych przedsiębiorców i sprzedawców, posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wydane na terenie Gminy Miejskiej Kraków. Chęć udziału w szkoleniach zadeklarowało 115 przedsiębiorców i sprzedawców.

Niezależnie od powyższego, podejmowane są działania prowadzące do zmiany lokalnych uregulowań prawnych w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych, w ramach

posiadanych przez samorząd kompetencji. Na skutek przeprowadzonych w 2014 r. konsultacji społecznych, z inicjatywy Prezydenta Miasta Krakowa zostały przygotowane projekty uchwał Rady Miasta Krakowa w sprawie liczby punktów sprzedaży alkoholu pow. 4,5% z wyjątkiem piwa oraz w sprawie zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

W dniu 8 lipca 2015 r. Rada Miasta Krakowa podjęła uchwałę nr XXI/321/15 w sprawie ustalenia dla terenu Gminy Miejskiej Kraków, liczby punktów sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5 % alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży. Uchwała wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego, tj. z dniem 20 lipca 2016 r.

Przedmiotową uchwałą ustalono odrębny limit dla lokali gastronomicznych oraz dla placówek handlowych (sklepów), z podziałem na 18 dzielnic Krakowa oraz dokonano podziału limitu odrębnie w stosunku dla lokali gastronomicznych i sklepów. Łącznie zmniejszono limit punktów sprzedaży o 122. Należy zaznaczyć, że Wojewoda Małopolski w dniu 19 października 2015 r. zaskarżył przedmiotową uchwałę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie, kwestionując kompetencję organów gminy do wprowadzenia podziału liczby punktów sprzedaży w odniesieniu do jednostek pomocniczych (Dzielnic Miasta Krakowa). W dniu 11 marca 2016 r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie wydał wyrok, w którym stwierdził nieważność § 1 ust. 1, § 2 ust 1 i § 3 zaskarżonej uchwały. Aktualnie Prezydent Miasta Krakowa oczekuje na wyrok wraz z uzasadnieniem (na podstawie art. 141 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi). Po jego otrzymaniu, zostaną podjęte decyzje w zakresie dalszego postępowania w tej sprawie. W załączeniu kopia odpowiedzi gminy na skargę i wyrok wraz z sentencją (załącznik nr 1).

Natomiast Rada Miasta Krakowa nie zdecydowała się na uchwalenie nowych zasad usytuowania miejsc sprzedaży alkoholu i odesłała projekt stosownej uchwały do projektodawcy.

Wykorzystanie limitu punktów sprzedaży napojów alkoholowych, z podziałem na sklepy i lokale gastronomiczne, z uwzględnieniem dzielnic (stan na dzień 19 lutego br.), prezentuje załączona tabela (załącznik nr 2).

Ponadto, w latach 2014 – 2015 Prezydent Miasta Krakowa wielokrotnie występował do Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Gospodarki i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z pismami, zawierającymi postulaty zmian w prawie, w szczególności z wnioskiem o nadanie samorządom prawa do ograniczania godzin sprzedaży alkoholu. Należy bowiem podkreślić, iż obecnie ani Prezydent Miasta Krakowa, ani Rada Miasta Krakowa, nie posiadają uprawnień do ograniczania godzin sprzedaży napojów alkoholowych – czy to w drodze decyzji administracyjnej, czy też w formie uchwały rady gminy. Możliwość wprowadzenia tego typu ograniczeń musiałaby wynikać z upoważnienia na poziomie ustawy. Warto zaznaczyć, iż problem konieczności ograniczenia godzin sprzedaży alkoholu był jednym z najczęściej zgłaszanych postulatów podczas przytoczonych powyżej konsultacji społecznych dotyczących zmian w prawie lokalnym regulującym sprzedaż napojów alkoholowych. Wszystkie postulaty Pana Prezydenta w załączeniu (załącznik nr 3).

Projekt zmian przepisów w tym zakresie, zawierający propozycje dużych polskich miast, został przygotowany przez Unię Metropolii Miast Polskich. Przedmiotowa nowelizacja zawiera między innymi upoważnienie dla gmin w zakresie wprowadzenia

regulacji godzin sprzedaży napojów alkoholowych oraz inne rozwiązania, zaostrzające prawo w tym zakresie. Jak wynika z doniesień medialnych, jest już przygotowany poselski projekt nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Jedną z zasad sprzedaży napojów alkoholowych jest wyrażony w art. 13¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286) zakaz na obszarze kraju reklamy i promocji napojów alkoholowych. W wyniku przeprowadzonych analiz zdaniem Urzędu Miasta Krakowa, w świetle obowiązujących przepisów należy za nielegalną uznać również sytuację, gdy znaki towarowe napojów alkoholowych (oprócz piwa) są widoczne z zewnątrz sklepu, np. przez witrynę sklepową. Widoczne z zewnątrz punktu sprzedaży napojów alkoholowych butelki z etykietami, na których znajdują się znaki towarowe napojów alkoholowych lub symbole graficzne z nimi związane, a także nazwy i symbole graficzne przedsiębiorców produkujących napoje alkoholowe, nieróżniące się od nazw i symboli graficznych napojów alkoholowych, wypełniają znamiona reklamy napojów alkoholowych.

Ustawodawca w art. 2¹ ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy zawarł definicje promocji i reklamy napojów alkoholowych. Zgodnie z tymi definicjami:

- a) przez promocję napojów alkoholowych należy rozumieć między innymi: „(...)inne formy publicznego zachęcania do nabywania napojów alkoholowych.”;
- b) przez reklamę napojów alkoholowych należy rozumieć „publiczne rozpowszechnianie znaków towarowych napojów alkoholowych (...) służące popularyzowaniu znaków towarowych napojów alkoholowych.”

Zgodnie z art. 13¹ ustawy, dopuszczalna jest, po spełnieniu szeregu dodatkowych warunków, reklama i promocja piwa. Powyższe znajduje także potwierdzenie w komentarzach do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Stanowisko takie prezentuje również Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

Wobec powyższego, przedsiębiorcy prowadzący detaliczną sprzedaż napojów alkoholowych, otrzymują pisemną informację o powyższych uwarunkowaniach prawnych, z adnotacją, iż ujawnienie prowadzenia nielegalnej reklamy alkoholu jest podstawą do wszczęcia z urzędu postępowania w sprawie cofnięcia wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W roku 2015 Wydział Spraw Administracyjnych prowadził 5 tego typu postępowań. W związku z faktem, iż przedsiębiorcy dostosowali wygląd witryny do obowiązujących przepisów, zostały wydane decyzje orzekające o odmowie cofnięcia zezwoleń. W jednym przypadku przedsiębiorca złożył odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Rozstrzygnięcie organu II instancji w tym zakresie będzie szczególnie pożądane, z uwagi na fakt, iż powyższe postępowania opierają się na interpretacji przepisów ustawowych, których brzmienie nie jest jednoznaczne.

Od 1 stycznia 2015 r. w zezwoleniach na sprzedaż napojów alkoholowych wydawanych przedsiębiorcom, których działalność polega na organizacji przyjęć (tzw. „cateringowych”) umieszczany jest zapis, iż zasięg terytorialny takich zezwoleń obejmuje jedynie teren Gminy Miejskiej Kraków. Ponadto, każdemu przedsiębiorcy odbierającemu zezwolenie, wręczana jest pisemna informacja, dotycząca konieczności przestrzegania zasad sprzedaży napojów alkoholowych, w szczególności w zakresie zakłócania porządku publicznego.

Dochody z tytułu opłat za zezwolenia w 2015 r. wyniosły 19 mln 488 tys. 725 zł (w 2014 r. było to 18 mln 864 tys. zł). Poziom wpływów do budżetu gminy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu obrazuje załączona tabela (załącznik nr 4).